

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:	10 kor. — fill.	Egy évre . . .	16 kor. — fill.
Egy évre . . .	5 " — "	Fél évre . . .	8 " — "
Fél évre . . .	2 " — "	Negyed évre . . .	4 " — "
Negyed évre . . .	1 " — "	Egy órára . . .	1 " — 70 "
Egy órára . . .	1 " — "	Egyes szám ára	4 fillér.

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Uj köntösben.

— A szerkesztőség beköszöntője. —

Uj alakban kapják mélyen tisztelt olvasóink a „Debreczen„ mai számát, mely ezentul hasonló formában fog megjelenni.

Csak a külsőség, a ruha változott; elyben, irányban, törekvésekben maradtunk minden tekintetben a régiak.

A „Debreczen“ méltó önérzettel és büszkeséggel tekinthet vissza egy emberöltőt meghaladó tisztos multjára. Ma is ott halad megkezdett ut-irányán, melyről egy hajszálnyira sem hagyta magát eltántorítani.

Fennen lobogtatja ma is a magyar függetlenség vihártépett, de azért épen megmaradt lobogóját; s e szent jelenvény alatt küzd, míg csak harcossai kezéből a halál a tollat és kardot ki nem ragadja.

Mindent elkövetünk, a mit csak lehet, hogy a 67-iki jog-elalkuvást magában foglaló törvényt izekre téphessük; hogy békés uton előkészíthessük a haza minden igaz polgára szívének legelső és legszentebb evangéliomát: a magyar haza teljes önállóságának s függetlenségének kivívását.

Társadalmi téren küzdünk a teljes polgári egyenlőségért; kiváltságok, címek, rendjelek előttünk gyűlöletes és nevetséges ostobaságok, a miket sárba tiprásán fáradozunk.

Küzdünk a lelkiismereti szabadságért; minde a jóért és szépért, a mi a magyarság emelésére szolgál; városunk és polgársága jólétéért.

A mi jelszavunk az, a mit a nagy költő dala zengett:

Minden ember legyen ember
És magyar,
A kit e föld hord s egével
Bétakar.

Üdvözljük lapunk ez uj alakjában t. olvasóinkat!

A „Debreczen“ szerkesztősége.

A kiadók szava.

A debreczeni függetlenségi és 48-as párttal létrejött megállapodásunk szerint a „Debreczen“-t ezentul mai alakjában fogjuk előállítani. Az előfizetési díjat — az eddigi összeg felére — vagyis 5 frt évi összegre szállítottuk le, úgy hogy a „Debreczen“ ez idő szerint a vidék legolcsóbb politikai közlönye.

A „Debreczen“ mindennap (péntek és vasárnap kivételével) d. u. 4 órakor küldetik szét.

Előfizetési ára:

Egy évre 5 forint
Félévre 2 „ 50 kr.
Negyedévre 1 „ 25 „

Vidéki előfizetőknek évi 3 forint postadíjjal több.

Hoffmann és Kronovitz
nyomdatulajdonosok,
mint a „Debreczen“ kiadói.

TÁVIRATOK.

Tisza Kálmán kudarcza.

Politikai munkatársunk eredeti távirata.

Budapest, decz. 17.

Nagy hühöt csaptak, hogy a vén Tisza 70-ik születése napját megüljék. A kormány szócsövei hetek óta hangoztatják azokat az előkészületeket, a melyeket „a hazajáró lélek“ 70-ik születés napjára tettek.

Tegnap végre elérkezett a remélt dícső nap — s Tisza Kálmán az „ünnepségek“ rendezőivel együtt csunya kudarcot vallott.

Fővárosi politikai munkatársunk táviratban számol be erről a kudarczról.

Azt mondja: **Politikai körökben nagy feltűnést kelt, hogy a Tisza Kálmánnak szombat este a szabadelvű pártban rendezett ovációt — melyet sokkal nagyobb szabásúnak terveztek, lefújták.**

Az üdvözlés félhétre volt tervezve, de mikora klubtagok feljöttek, az egész ovációnak vége volt.

Szell Kálmán miniszterelnök rendeztette úgy, hogy mire ő is felérkezik a klubba mindennek vége legyen. Ugy is volt.

A tegnap délelőtti — garral hirdetett — „nagyszabásu ünneplésnél“ csak két jelentéktelen szabadelvű párti képviselő volt jelen. A többiek, akik ott voltak Biharmegyéből jöttek fel s Tisza barátai voltak.

A miniszterek közül csupán Darányi volt jelen, ki a Tisza családnak régen te ügyvédje volt.

Szell Kálmán rövid, száraz táviratban üdvözölte Tiszát. Csupán ennyit sürgönyözött:

Fogadd ismételtlen 70-ik születésnapod alkalmából legőszintébb szerencsekívánataimat. Isten tartson erőben, jó egészségben.

Ugy látszik a miniszterelnök úgy gondolkozik, hogy Tisza nem érdemel többet — de ha őszinték akarunk lenni — még ilyen száraz táviratot sem.

A honvédelmi miniszter lemondott.

Politikai munkatársunk eredeti távirata,

Budapest, decz. 17.

Rég óta rebesgették politikai körökben, hogy Fejérváry Géza báró honvédelmi miniszter, ki már két év-izede viseli a tárczát, lemondott. A lemondás hírért minden alkalommal lmegezáfolták.

Most — mint teljesen illetékes s megbízható helyről értesülök — bizonyos, hogy a honvédelmi miniszter aggkorára való tekintettel **beadta ő felségének a lemondását.**

A felség kéte Fejérváryt változtassa meg szándékát, de ez erre nem hajlandó.

Báró Fejérváry a költségvetés tárgyalása befejezéséig marad miniszter.

Felmentése csak ezután jelenik meg a hivatalos lapban.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Budapest, decz. 17.

A képviselőház ma délelőtt tartott ülésében Dániel Gábor alelnök elnökölt. Az ülés megnyitása után az elnök jelentést tesz a háznak, hogy a szegedi kir. ügyészség a képviselőház megsértéseért a Ház engedélyt kéri ki, hogy a pert megindíthassa a sértők ellen.

A Ház a kérelmet határozathozatal végett kiadta az igazságügyi ságnak.

Ezután letárgyalták az inséges megyék közuti munkálataira vonatkozó javaslatot s folytatták a kisebb tárczák tárgyalását.

Magyar királyi tudomány egyetem.

Mi azonban a súlyt az 1848-ik évi XIX. t.-cikkre fektetjük. Mert ez a törvény alkotmányos úton hozatott s kétségenkívül ennek a hatása alatt kél 1850. május 24-én az a miniszteri rendelet, mely nem felekezeti esküt szab elő a tanároknak nézve. Csakis ily előzmények után igazolható azok a nagy pénzügyi befektetések és áldozatok, melyeket az államkincstár 1867. óta az egyetemre hoz s a törvényhozás évről-évre örömmel megszavaz.

Szóval: ez az egyetem ma már igazán „Magyar királyi tudomány egyetem”, nem pedig „universitas Pestina catholica”. Mint közkinceshez, joga van ehez minden adózó magyar állam polgárnak, bármilyen felekezethez tartozzék is különben s a miniszter elsősorban van arra hivatva, hogy felette a törvény korlátain belül szabadon rendelkezék s ne engedjék hozzávaló jogát felekezeti intenciók által problematikussá tenni. Ez a modern állameszme fogalmából, mely teljességgel nem azonos a josephinizmussal logikailag következik s nem jól cselekesznek azok, kik e kérdést örökös bolygatják s a különben is széttagolt magyar társadalmi élet földjébe a veszedelmes sarkányfogakat tele marokkal szórni meg nem szűnnek.

Mert, hogy hova vezethet ez? arra tanulságos példa a német kultúr harc s az 1872-ik évi július 4-én kelt német-birodalmi törvény, mely az állam fenyegetett békeje biztosításának a szükségével volt indokolva.*

*E törvényvel tiltatták ki a jezsuiták Németországból. E. L.

Dombtetőn.

A „Debreczen” eredeti tarczája.

Van a mi városunk alatt fekvő szőlős kertben egy jókora nagyságu domb. Kakaspartnak hívják. Szőlő terem rajta, ha teremne, de leginkább krumplit és dinnyét szüretelnek rólla. Meg fák borítják. De azok is mintha azt gondolnák „Ugyan, minék nőjtek magasra. Dombon allok így is kilátson a többi közzül.

Csak itt, ott a part tetejének oldalán nő egy-egy szál vadvirág. Hanem az aztán nyílik késő őszig . . . s regel már évszázadok óta a Papusos Katicza meg a Nagy-haju Sebestyén szerelméről.

Arról az időről, a mikor még tudtak igazán szeretni az emberek. — A mikor még tűz folyt az ereken vér helyett. . . Tűz, a mely nem lobbant föl hamar — nem lobbant el gyorsan. Egyformán melegített egy egész életen keresztül.

Mikor az ifjak még nem szerettek kalandokat, a melyekkel el lehet dicsekedni mámortól hevített ezimborák között. Mikor még nem üttek gunt az érzelmek legszen-tebbikéből. Mikor a gyöngéden érző szív virágait nem fagyasztotta le soha a diadalmas győző elégült kacajja.

A mikor a lovagias magyar leventék,

Mi sem a secularisatiót nem sürgetjük, sem a vallás és tanulmányi alap millióra nem kacsingózzunk (pedig talán ehez is volna valamelyes jogunk!), de hogy az ország legelső, közadókából fejlesztett és fenntartott tudományos intézete katolikussá tévessék, — ez ellen szavunkat felemelni kötelességünk. Ne zavarjuk össze azokat a sphärákat! Nem kívánjuk mi, hogy protestáns egyetem legyen. Nem! hadd legyen tisztán, mint címe mutatja: „tudomány-egyetem”, melynek csarnokaiban, a haza minden fia, akár katolikus, akár zsidó, akár protestáns, ne tanuljon mást, mint tiszta erkölcsöt, tudományt, szívben, lélekben s a hazaszeregetben összeforrást.

Ebből kifolyólag a mennyire helyeseljük az egyetem jogi karának átlásfoglalását, a midőn a miniszternek a keresztiek tantermekben leendő kiküszöbölését nem javasolja: éppen annyira csodálkozunk azon, hogy az egyenes út közepén megállott s ugyanazt a felekezeti vagy egyházi symbolumot a doktornak avatás alkalmával, vagy a tanári s egyéb eskütételekre szolgáló termekben már szükségesnek tartja s látni óhajtja.

Az indokolás ugyan eléggé csinos s teljességgel alkalmas a jóhiszeműek megtevesztésére. De nekünk lehetetlen rá nem mutatnunk arra, hogy Concha úr és társai itt vették igazán hasznát amaz általunk — fentebb kifogásolt fogalmi sacrificiumnak, hol nagy ártatlanul „értelmi és vallási tények”-ről beszélnek; nem pedig, a mint kellett volna, „államról és róm. kath. egyházzal”.

Pedig a kettő éppen nem egy ám! S mi alig-alig tudunk ama

bármely rangnak voltak is, meleg gyöngédséggel vették körül azt, kit házuk urnőjéül kiszemelték, s rajta kívül nem gondoltak másra.

Szerették egymást, a nélkül, hogy elmondták volna szóval is azt.

De hiszen minék is? Hát nincsen ez édes titok oda irva minden ember szeme sugarába? S nem tudja-e azt megfejteni az, a kire tartozik?

Nagyon fájna én nekem-e tudat, csak én nem lélem föl az én ábrándos, bolond szívemnek a mássát úgy lehet. Még sem ez az oka. Csak más világ volt az . . . Megtalálta mindenki a párját, s hogyha a nyár esőndes alkonyán, vagy tán az ősz utolsó verőfényén a világ mosolygó képét szemlélve szívük hevesebben földobogott s érezve hogy az élet ezélja szeretni s lenni szeretve leromboltak minden gátat a boldogságig — ugyan ki lelt volna benne megrovasra méltót. Hanem aztán próbálta volna valaki szétrombolni szerelmüket, elválasztani őket. Oroszlánokká lettek akkor, s utolsó csepp vérökig védelmezték legdrágább kincsüket. Sokszor egy-egy szerelmesétől megfosztott ember, felhevülésében harcra kelt az ellen-séggel ki azt elrabolta s egy egész környék megmentője lett.

Egy ilyen történet az a mit elmesélni

gyanunk lidérc-nyomása alól menekülni, hogy ez a fogalmi elkeresztelés szántsándékos volt s a csattanós konkluzió kedvéért követetett el. — Hogyisne! ? Hiszen a vallásos indokko előtt minden okos ember meghajlik; de nem ám a katolikus egyház érdekei előtt! Pedig itt ez van leplezgetve.

Megjegyezzük, hogy nem mint symbolumbántó reánk nézve a kereszt, mert hiszen külföldi protestáns hittestvéreink — és éppen Helvétiában is, — mindenütt elfogadták s templomai-ikon, tornyaikon s rituális cselekmények-nél használják is azt. (Nálunk a hazai s itt nem tárgyalható történelmi fejlemények tették a reformátusokra nézve lehetelenné!) Hanem igenis bántó reánk nézve az a klerikális és ultramontán szellem, mely mint az árnyék a kereszt nyomában ott feketélik s egy idő óta nehéz idők átka gyanánt közéletünk minden intézményeire ránehezeden akar. Ugyan van-e még Magyarországon olyan ember, — a minisztert sem véve ki! — a ki e rémet ne látná! ? Hiszen ez kisért az erdélyi püspöki címben; erre ismerünk a néppárt aktiójában; a Majláth-féle térítésekben s minden olyan mozgalom hullámverésében, hol a háttér re-katholizáló ecsettel van kifestve.

Ezért kell nekünk ama Concha-féle javaslat ellen határozottan állást foglalnunk; még pedig nem csak a reformátusok, hanem általában mind-azok nevében, kik honpolgároknak, jó hazafiaknak tartják magokat akkor is, ha történetesen papjok a bibornoki kalapra soha nem reflektálhat. — Elég volt már a katolikus mázból. Hü fiai ennek a hazának a más egyházhhoz tartozó honpolgárok is s az

akaroki Olyan egyszerű mint a vadvirágok, a melyek úgy nőnek fel senkitől sem gondozva, s mikor kifejlődnek teljes pompájukban, mégis elbámul keresetlen, behizelgő szépségükön — a ki érdemessé teszi őket a megszemlélésre.

Régi dolog már ez. Az én öreg barátom is a kitől hallottam, régen igen esőndes ember már. Ő sem mesél többet az odacló történet dolgokról krónikás időről.

Krónikás időről törökök harezáról, kuruczok, labanczok esatározásáról. S a hány-szor elmondtad, visszatértél oda: De egy sem járta meg úgy mint Kokas basa.

Bizony régen történt, hány száz esztendeje biztosan nem tudom, a mi városunk kis falucska volt még. Két száz házat is csak alig-alig számlált.

Megszálozták egyszer a török portyázók Kokas basa vagy század magával.

Dombot hanyatott a falu alatt, oda tötte föl lófarkas sátorát. Emberei pedig üetelepedének az ő sátrán körül.

Rögtön erős sarezot vetett a föld népére, úgy szénában, mint embereknek való leledelben. Hisz még ezt csak kiteremtenék valahogy, de ez után jön még a keserve-sebbje. Adjátok ki a falu legszebb tiz leányát, viszi őket Kokas basa szultán háremébe, örökös rabságra, szomorú halálra.

államhatalom csak kötelességét teljesíti, ha gondja van arra, hogy ezeknek lelki ügyei védve legyenek.

A mi pedig azt a vallásbölcseleti egyetemi katedrát illeti: hát ahol pusztán hitvallási dolgokról van szó, ott mi nemigen szoktunk alkudozni: állunk rendíthetetlenül az ősi fundamentumon - bizony nem egyszer erős kifogásaink vannak azok ellen, kik problematikus ingoványokban kalandoznak. De bocsánat! a vallásbölcselet talán még sem egészen olyan dolog, a melyre akár reverendát, akár palástot lehetne kötni. Ellenkezőleg, olyan tudomány az, mely köztudomás szerint éppen most van forrásban s olyan területeken mozog, hol kötött marschrou-tal legfeljebb csak hátra fele lehet menni. Szóval: nem helyeselhetjük a tudományt kényszer-zubbonyba szorítani; készüljön bár az a zubbony akár Genfben, akár Rómában. Vagy talán az lenne a kötelessége ennek a professornak, a mit a „Ratio Educationis“ így ír elő: „sacrificium missae quotidie peragere?“

Ez az elvi álláspontunk! Ha azonban az országos egyetemen a jogi kar javaslata szerint e tudományra csakugyan katolikus tanszék állítatnék fel, akkor kénytelenek volnánk a két rossz közül a kisebbiket választani s követelnénk a katedrát a protestánsok számára is. Azt szeretjük volna, ha Kovács Gyula úr is így állítja vala fel a kérdést. Különben hiszszük, hogy ez esetben tudni fogják költességek a többi hazai egyházak is.

Ilyen formán gondolkozunk végre

Össze ültek tanácskozni a falu vénei. „Hát, mit van mit tenni. Nem állhatunk ellen.“ Szó ha csak ennyi volna az egész ellenség, de hát még a többi a ki itt kóborog szerte a határban. Ezeket elverjük — azok ránk támadnak, hajlékinkkal együtt bizony elpusztítanak. Mig így megmenekszünk. Így az öregjei. De belenyugszik-e a flatalabbja? Ki választották hát a tiz legszebb szüzet. Szépek a mi városunk leányai most is, czedrus a természetük, karcsu a derekuk, de mi ez ahoz képest a milyenek ösanyáink voltak, a kik természetes szépségükben fejlődtek ki, mint a szép virágok. Szépek voltak nagyon. A törökök szeme tágra nyilva maradt a csodálkozástól.

Gyönyörük voltak mind. Ki szöke, ki harna, de mégis legszebbik volt a sok szép között Papucsos Katicza.

Hej! Sok bus nótát tudtak dalolni a környék legényei a Katicza égszínü szeméről, a mi hogyha nevet májusi napsugár, de villamos vihar hogyha haragban ég. Sarkáig leomló aranyos hajáról, a mivel befonja fonogatja a legények szívét.

Megörült a basa a mikor meglátta, mikor végig nézett sugar, délczeg természetén, azt gondolta talán egy houri szállott le a hetedik paradicsomból. Mik ehhez Georgia fekete haju leányai, mik az északvidék lenfeketé szépei, fehér báb arcukkal. Ez az igazi nő. Börrel, mely miként a rózsaszínü

az egyetemi hitszónoki állás visszaállításáról is. Avagy miféle vallású lenne az a „sacer orátor“? Ha volna olyan „egyetemes“ pap, mint ahogy van „egyetemes“ kulcs! De mert nincs, hát lenne róm. katolikus. De hát mi jogon? Ha az egyetem katolikus egyetem volna, — értenők. Ha pedig nem az, akkor interconfessionalis szempontból, meg a valódi szabadelvűség, meg a haladó kor, meg a jog- s valósággyenlőség, meg sok más nagyfontosságú elv szempontjából, valóságos Éris almájának tartanók, ha más felekezeti isteniszteletek mellőzésével ott az egyetem falai között egyedül csak katolikus kultus rendeztetnék s ennek elrablását áestatualtatnék az a hitszónoki állás.

Mindaddig, míg az egyetem állami jellege evidens; mindaddig, míg annak esarnokaiban jogegyenlőség uralkodik; mindaddig, míg az ifjúság ideális nevelésére s hazafias összefo- rására adunk valamit: valljuk azt, hogy hazánk jövő fejlődése s e fejlődés békés és egészséges iránya attól függ, ha vajjon van-e bennünk erő a reactionárius intenciókat visszazoritani s a liberális mus lobogóját fennen lobogtatni. De ebből következik az is, hogy a felekezeti érdekebeczésnek ott az egyetemen semmi helye. Mi a magunk számára sem kérünk belőle; más egyházzal szemben is elítéljük azt.

Sajnos! van elég ok, (nálunk Magyarországon az elégnél több!) hogy egyházak egymásra féltékeny szemmel nézzenek s maholnap oda jutunk, hogy nem a komoly törekvés, munka, te-

bársony — ugy részegit, oly észvesztő még nézni is csupán. Még az a leomló szép se- lyem zuhatag, a mi ugy tündöklök, mint a napsugár a keleti égen Hogy örül a szul- tán a mikor át adja majd neki e ritka virá- got. Így álmódózik a basa.

S álomban talán már nagyvezérnek látta magát . . .

. . . Csöndes, langy nyári éjjel borítja el a tájat. Semmi fény nincs, csak az a de- rengő félhomály a mit a fűben ragyogó szentjános bogárkák, istenlazarapáskái terjesz- tenek. Aluszik mindenki, csak itt-ott van egy-egy török ébren, s ábrándozik otthon hagyott Fatmejeről vagy Juliskájáról . . . S a szerelmes ember rossz figyelő. Nem veszik észre, hogy ime a csöndes éj félhomályában jönnek ám az ifjak, az egész környék ifjai vissza vivni drága kincseiket, a szép leá- nyokat.

Legelől jön a Katicza mátkája, Nagy- haju Sebestyén — másfél öles alak, csigákba omló fekete haja széles vállát veri, izmos kezében ölmos nyelű csillogó fokost szoron- gat. Hej! kemény ellenség az a török tar fejének, ha erős szívü, bátor ember forgatja kezében.

Pár perc alatt ébren van a török tá- bor, de alig eszmél, alig dörzsöli ki az álmat a szeméből már a paradicsom tubafa árnyé- kába jutott. A ki pedig már gondolkozni tud, az oldja a kereket s nagy bátran el- szalad.

hetség s erkölcsi erő, hanem a kereszt levél jelöli ki helyünket és rangunkat a magyar társadalomban. Szerencsétlen jele ez a nehéz időknél. Mi lesz a ége? Isten a megmondhatója. Egyet azonban megmondhatunk: mi nem provokálunk senkit; ott, ahol méltá- nyos jogok kielégítéséről van szó, út- jában nem állunk senkinek. — Suum cuique! De azt a katolikus egy- ház se vegye tőlünk rossz néven, ha a méltatlan sérelmeket észrevenni van még bennünk érzék s a maszlagot mézes kalácsban sem vesszük be. Ezt akartuk csak a miniszter döntése előtt elmondani.

Debrecen, 1900. dec. 8.

(Vége.) *Eröss Lajos.*

Ezt a rendkívül érdekes fejtegetést, melylyel mindenben egyetértünk, szerző szivességéből a „Debreczeni Protestáns Lap“-ból vesszük át. Szerk.

Budapest, decz. 16.

A beszállásolási törvény.

A közös hadsereg és a honvédség be- szállásokat rendező végrehajtási utasításnak egyik melléklete tudvalevőleg a csapatok kiképzésére megkívántató lőterekről intézi kedik. A benne meghatározott méretek ujo- lag való megállapítása tárgyában a honvé- delmi miniszter a közös hadügyminiszterrel és a magyar pénzügyminiszterrel egyetér- tőleg az ősz folyamán rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz s ezt a törvény értel- mében a képviselőháznak is bejelentette. Ezt a jelentést a honvédelmi tárca jövő évi költségvetésének kapcsán fogják a Ház- ban napirendre tűzni.

A képviselőház pénzügyi bizottsága

Falk Miksa elnökléséve szombaton ülést tartott, melyen tárgyalás alá vette a kon-

A basa is ott hagyja sátorát. lófarkas jelvényét s azt keresi merre van a kint, Mikor vége van a harcoknak, Papucsos Katicza csak oda omlik kedvese keblére, szólna is de nem tud, csak az az ideges vonaglás a mely szép testén át átfut, árulja el mennyi félelmet állott ki, csak az a tapadó, görcsös ölelés, a mivel kedvesét magához szorítja, mondja meg, honnan várta a megszaba- dítást.

Régen volt. Hányszor nőtt ki a fű az ott elesett törökök sírján, ki tudná azt meg- mondani? Már azt is alig, alig tudja a mai nemzedék, nevet honnan kapta a part; a mit eleinte Kokas hegynek hívtak, hiszen valóságos hegy is volt az a mi lapos föl- dünkön.

De most már porlik a föld halom év- ről-évre, feloldalát már egyre nyesik, hord- ják, s története is feledve lett mind jobban, jobban.

Kakasdombnak hívják már csak. És ez már nem így van?! Hát nincs már igazi szeretet a földön?

Csak én keresem fel gyakorta s amint a gypes tetőről alánézek, lelki szemeim előtt lebeg a mult. S ugy tetszik nekem mintha a domboldalban termő nagy turbán alaku dinkák elesett török harcizosok fejei volnának. Mintha a part tetején nyíló virá- gok a szép Papucsos Katicza meg a Nagy- haju Sebestyén szerelméről regélnének.

Deák Juliska.

zuli illetékek szabályozásáról szóló törvényjavaslatot, melyet Neményi előadó elfogadásra ajánlott. Sámuel Lázár az igazságügyi bizottság előadója bejelenti, hogy a bizottság szintén tárgyalta s némi módosítással el is fogadta a törvényjavaslatot. Komjáthy ellenvetései után Széll Kálmán miniszterelnök és Plósz miniszter szólott a konzuli bíróságra nézve kibocsátott szervezeti és fölügyelői szabályokról. — A bizottság ezek után a törvényjavaslatot az igazságügyi bizottság szövegezésében elfogadta. Azután a bizottság az ország némely vármegyéjében fenyegető inség megelőzése és enyhítése céljából elrendelendő közuti munkák költségeinek fedezéséről szóló törvényjavaslatot fogadta el. Végül tárgyalta és tudomásul vette a bizottság a közös hadsereg és a honvédség képzőintézeteire, a hadmentességi díjakra, a honvédménházra és a beszállásokról szóló törvény végrehajtási utasítására vonatkozó honvédelmi miniszteri jelentéseket.

A 70 éves Tisza Kálmán.

Igaza van Tóth Kálmának, a „Halál” cz. költeményében. Az ember többször hal meg életében; s nem ott van a halál, a hol a temető. Az a Tisza Kálmán, a kinek e lap oly sokszor emelt oltárt, mint a magyar haza önállósága megingat hatatlan bajnokának, mint a balközép dicső vezérének: régen meghalt. Ma egy kopott, penzionátus vén beuntert üdvözlök azok, kiknek még mindig szájokban van az ize a nekik vetett jó falatoknak. Egy többszörösen megvedlett vén róka, ki hatalmi érdekekből már az alkotmánynak általa megahagyott rongyait is képes lett volna feláldozni.

Mi ránk nézve közönyös, hogy 80-ik vagy 90-ik születési napján isszák-e az egészségére a geszti szilvóriomot. Sőt szívesen hozza járulunk, hogy ön gyönyörködjek még egyre szaporodó unokáiban a miniszteri penzió legutolsó garasáig. A fele aradozó himnuszokon legfeljebb egyet mosolygunk s eszünkbe jut a Szilágyi Dezső folyosói megjegyzése; elvégre is az emberi nyelvek arra valók, hogy nyaljanak velők; s ezt a divatot Tisza honosította meg mindenható minisztersége alatt. Ő a fő nyilatkoztatómester.

De lehetetlen megütközésünknek kifejezést nem adni az „Egyetértés” vasárnapi vezércikke fölött, melyben Eötvös Károly a politikai ellenfél tiszteletreméltó lojalitásával ugyan, de oly melegséggel üdvözlöi a vén Tiszát, a mit igazán sajnálunk tőle. Ezt nem a politikus írta, hanem a poeta. Jobb lett volna zárt borítékban küldeni hozzá.

Mert lehet Tisza okos ember (amint hogy az is), erős és hatalmas kormányzó (amint hogy lefele annak idején tudott az lenni), jó kálvinista és mintaszerű család apa: de a mi szemünkben ő régen — holt ember. Kaesának kell egyszersmind jelezniünk az „Egyetértés” azon hírét, hogy a „debreczeni reformátusok üdvözlöttek volna Tiszát Kálmánt. Eszik ágában sem volt.

KÜLFÖLD.

A vándorló krétai fejedelem.

A porta újra utasította külföldi képviselőit, hogy György görög hercegnek, Kréta főbiztosainak lépéseiről és a hatalmasságok maguktartásáról jelentést tegyenek. Az eddigi hírek szerint György herceget sem Oroszország, sem Anglia, sem Franciaország nem biztatta. Anglia kijelentette, hogy nem tűri a Földközi tenger

egyensúlyának megzavarását, Franciaország kijelentette, hogy nem járul hozzá a herceg javaslatához, Oroszország pedig úgy nyilatkozott, hogy nem óhajtja a statusquo megváltoztatását. Olaszország, úgy látszik, szintén úgy vélekedik. A Földközi tenger orosz hajóraj „Kharbrij” nevű ágyunaszádját rendelkezésére bocsátották a hercegnek Kréta-ba való visszatérésére. A Kaukázusból mintegy 30.000 mazulmán Törökországba kivándorolni. A porta az orosz nagykövetséghez fordult, a mely azt válaszolta, hogy az a dolog Olaszország belső ügye.

NAPI HIREK.

Meghívás.

Az Intéző-bizottság, a Nagy-választmány t. tagjait és az Eljáró urakat tisztelettel kérjük, hogy f. hó 18-án — kedden — d. u. 5 órákor, a Függelenségi-kör helyiségében tartandó értekezletre megjelenni sziveskedjenek.

Az elnökség.

Az Emke debreczeni fiókjának ülése.

Az Emke debreczeni fiókja tegnap d. e. 11 órákor ülést tartott Gróf Dégenfeld József főispán elnöklété alatt a városháza tanácstermében. Miután jóváhagyták a múlt évi zárszámadást és megadták a felmentvényt, a jövő évi költségelőrányszat került megbeszélés alá. Ezután a Dr. Vicsián István távozása által megüresedett jegyzői állásra Rásó Istvánt választották meg, míg Kárap Mór alelnök lemondását nem fogadták el. A gyűlés kevéssel 12 óra előtt ért véget.

Az elavult városi kezelési rendszer.

Napvilágra kerültek már azok a dolgok, melyek évek óta a városházán uralkodnak. A könnye mű gazdálkodási rendszer a várost deficitbe hajtotta. A tanács csupán „a régi elavult rendszer”-ben találja okát annak, hogy Debreczen városa az őri ási pótlódó mellett is deficittel zárja le számadását. Hogy a „rossz” kezelési rendszer is hozzájárul ehhez, elismerjük mi is s tényleges beigazolja maga a város számvevői hivatala. A tanács azt állítja, hogy a deficit főként onnan ered, hogy nem fizetik be a legelőadókat. Meglehet, hogy a számvevőség így informálja a tanácsot, de hogy ez nem áll, bizonyítja az alábbi eset is. Egyik helybeli polgár a napokban felszólítást kapott, hogy 15 nap különbeni végrehajtás terhe mellett fizesse be 798 korona múlt évi legelőadóját. A figyelmeztetett csak nagyot nézett a felszólításra, mert jól emlékezett, hogy ő azt a most már másodízben követelt legelőadóját befizette a házi pénztárba. Ugy is van. Az adókönyvébe be van írva, hogy 1899. évről kitevő 798 korona legelőadóját 1900. április 24-én befizette. Ime, ezért van hát oly nagy és sok hátralék. Elfelejtették talán elkönyvelni?

Ha igen, úgy súlyos té edés egy milliókkal dolgozó város háztartásában, mely hibáért a számvevőség felelőséggel is tartozik talán. Na de meg az sem járja, hogy a polgárokat ok nélkül zaklassák s a már befizetett összegeket még egyszer követeljék. Mindenestre dicséretre méltó „kis” könyvelési hiba, amivel — reméljük — a számvevői hivatal mentegeti magát. Ilyen „kis hibák” mellett ezután nem csudálkozunk, ha jövőre százezrekre rug a deficit.

Rendkívüli városi közgyűlés.

Debreczen sz. kir. város törv. hatósági bizottság f. hó 20-án csütörtökön d. e. 9 órákor a városháza nagytanácstermében rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlésnek öb fontosabb tárgya lesz. A közigazgatási bizottságba hat tagot választanak, továbbá Pongrácz Géza és a hermancezi papirgyár felebbezése kerülendő a tanács ama törvényellenes határozata ellen, hogy a város irodái, nyomdai papír és írószerek szükségletének beszerzését a Csokonai nyomdára bizta, ezenkívül kötvények és telkek elidegenítése felett névszerinti szavazást tartanak.

Kinevezés.

Ő felsége Strop Miklós nyiregyházi törvényszéki jegyzőt a m. kir. igazságügyminiszterium előterjesztése alapján a debreczeni járásbíróshoz albiróvá nevezte ki.

Ujabb rablótámadások.

Nem mulik el nap, hogy hírt ne adnánk újabb rablótámadásokról. A rendőrség tehetetlen a vakmerő utonállók szemből és a közönség félelme napról-napra fokozódik, a kávéházak és mulató helyek a késő esti órákban már majdnem egészen üresek, mert az est beálltával nem lehet életveszély nélkül kilépni az utcára. sőt ma már ott állunk, hogy a megfélemlített emberek már a legbékésebb polgárban is rablót vélnék látni s azokat rémítik halálra lövöldözéseikkel, mert ma már minden második ember teljes hadi felszereléssel visz magával, ha este 7 óra után lép ki az utcára.

Kovács Márton állami mérnök tegnapelőtt látogatába volt egyik ismerősénél az Erzsébet utcán Kilencz óra után mikor a közelben levő lakására vissza akart térni az egyik ház sötét kapualjából egy ismeretlen alak ugrott eléje s hurkot akart dobni a nyakára. A megtámadott mérnök botjával háritotta el a veszedelmes hurkot s segítségért kezdett kiabálni. A közelben álló rendőr lélekszakadva futott a megtámadott ember segítségére, mire a rablót elramodott. Kovács azonnal jelentést tett a rendőrségnek.

A másik eset az elmúlt éjjel a Széchényi utca végén levő Postakertben történt. Itt ugyan nem volt rablótámadás, de jellemzi az eset a megfélemlített közönség kedélyhangulatát.

Beöthy György kertfelügyelő a Postakertben levő lakására igyekezett. Utközben egy sötét alakot pillantott meg, a kiből rablót vélt felfedezni a jámbor férfit s torkaszakadtából segítségért kiáltva több lövést tett feléje. A közelben czirkáló lovasrendőrök a veszedelem színhelyére vágattak, mire a bátor férfit fogvaczogva

beszélte el kalandját. A rendőrök az egész környéket felkutatták, de nem találtak senkit sem. mire a vakmerő Böthy lovasrendőrök oltalma alatt tért haza lakására,

A kereskedelmi csarnok estélye.

A debreczeni kereskedelmi csarnok, mint értesülünk — első estélyének határ idejét már megállapította. — Az első estélye hó 20-án csütörtökön lesz. A műsorban több érdekes és vonzó szám lesz.

Uj doctor juris.

Mohácsy János, komáromi járásbíró-sági aljegyzőt, ki még csak egy év előtt végezte a jogot a debreczeni akadémián a a kolozsvári kir. tud. egyetemen e hét főmán doctorrá avatták.

Ló és koci összeírás.

A hadügyminiszterium által elrendelt ló és koci összeírás február hó 5-én veszi kezdetét.

Vörösmarty ünnepély Derecskén.

Vidéken még most is lelkesedéssel fadaroznak azon, hogy megünnepeljék Vörösmarty Mihály születésének 100-ik évfordulóját. Egyletek, társaskörök mindenfelé ünnepségeket rendeznek. Most a derecskei kaszinótól veszik az értesítést, hogy a kaszinó december hó 23-án Vasárnap d. e. 1/2 11 órakor, a városháza dísztermében Vörösmarty Mihály születésének 100-ik évfordulója alkalmából Vörösmarty ünnepélyt rendez. A tiszta jövedelem a Vörösmarty-szobor alap javára fog fordíttatni. Az ünnepély műsora a következő: 1. Szózat. Vörösmartytól, dallama Egressytől. Előadja; a derecskei dalegylet. 2. Elnöki megnyitó. Tartja: Dr. Buday József a kaszinó elnöke. 3. Élő szobor, Vörösmartytól. Szavalja: Bence Péter. 4. Vörösmarty méltatása. Irta és felolvassa; Lencz Géza. 5. Szép Ilonka, melodráma. Szavalja Buray Jánosné urnő. zongorán kíséri. Györfly Józsefné urnő. 6. Főti dal. Vörösmartytól. Előadja a dalegylet. 7. Alkalmi felolvasás. Tartja: Dr. Lehoczky István. 8. Vén cigány. Vörösmartytól. Szavalja; Futó András. 9. Késő vágy. Szövege Vörösmartytól, dallama Dr. Horváth Akostól. Előadja a dalegylet.

A „Debreczeni Kör“ ünnepélye.

A „Debreczeni Kör“ fényesen sikerült irodalmi estét rendezett f. hó 13-án Kerepesi-ut 30. sz. a. levő saját helyiségeiben. E fiatal, de már is igen sok tagos számláló egyesületnek első ily irányu próbálkozása ez este, a mely első kísérletet, azonban, tekintve az elért fényes eredményt hasonló összejövetelek egész sora követni. Nagyszámu előkelő közönség hallgatta a mindvégig érdekes és változatos műsort. — A szereplők közül különösen Beregi Lujza k. a. szini iskola végzett növendéke tűnt ki. „Rachel siralma“ és „Simon Judit“ valóban művészi előadásával zajos szünni nem akaró tapsokat aratott. — Nagy tetszéssel fogadták Hajdu József ötletes és érdekes felolvasásait, valamint Klimó Jenő hatásos drámai szavaltát. — Az előadás után a társaság legnagyobb része az étterembe vonult, hol is a késő éjfél órákig a legjobb hangulatban maradt együtt.

Vörösmarty ünnepélyek.

Szép ünnepélyvel ülte meg a ker. akadémia Vörösmarty születésének száz éves fordulóját, A nagyszámu és intelligens közönség színültig megtöltötte az Akadémia dísztermét s mindvégig nagy érdeklődéssel figyelte a program egyes számait. Állva hallgatták végig az ifjusági énekkar által Mácsay karnagy vezetése alatt előadott Hymnuszt és Szózatot. Csapó László önelnök szép beszédben nyitotta meg az ülést majd később hatással szavalta „A vén cigány“-t. Kellő készültségre vallott Klein Samu szavaltat, nemkülönben Tárnok Dezsőé. Kiss Emma a női tanfolyam növendéke szavalta el sikerülten „Szép Ilonkát“ Hirsch Ilona ügyes zongorakiséréte mellett. Majd Bródy Árpád értekezett hosszasan és részletesen Vörösmartyról. Különösen ki kell emelnünk Engel László hegedű és Biedermann Gyula fuvola játékát.

Jétékukat nemkülönben Lasz gallner Ágost hegedűjátékát kísérte ügyesen Fenyő Imre zongorán. Az ifjusági zenekar adott elő összevágó játékkal néhány Vörösmarty dalt, majd Szántó Sámuel tanár hatásos, gyönyörűen kidolgozott záróbeszéde után széjjeloszlott a közönség.

A kereskedő ifjak önköre szombat este ünnepelte a költőkirály születésének századik évfordulóját. Nagyszámu és distingvált közönség hallgatta végig az ünnepélyt, melynek minden pontját zajos tapsokkal jutalmazták. Dr. Boldizsár Kálmán olvasott fel z ünnepélyen a párizsi kiállításról, Groskó György hatással szavalt, Mészáros Károly joghallgató általános derűtség közt adott elő monológot. Majd Takács Endre művészies szavaltat bezárta a szép ünnepélyt.

Az ev. ref. felsőbb leányiskolában szintén adóztak a kegyeletnek s fényesen ünnepelték meg az évfordulóját.

A filharmonikusok első hangversenye.

— Hangverseny a zenedében

Debreczen, decz. 16.

Tegnap este élvezetes zenei eseményben gyönyörködhetett városunk intelligens, muzsikális közönsége. A debreczeni zenekedvelők köre a tegnapi esttel kezdte meg hangverseny sorozatát. Az érdeklődést fokozta az, hogy városunk legkiválóbb dilettánsain kívül, ismert hivatásos erők is szerepeltek.

A hangversenytermet tulnyomóan szép hölgyekből álló közönség töltötte meg, elismeréssel adózva a szereplő művészeknek. A műsor összeállítása nagy műzisére vallott. Dicsérhető, hogy a rendezőség az elhalt nagy mester emlékének adózva, születésének 130-ik évfordulójának előestéjén, vonóshármasát (op. 9) tette a műsor élére. — Nem tudjuk mi okból történt a műsorváltozás, de semmiesetre sem helyeselhetjük, hogy ezt a subtilis művet legutoljára hagyták, mert a távozni készülő közönség Beethoven híveit a műélvezetben némileg zavarta.

Az első szám Rubinstein zongorahármasa volt. A domináló zongoraszólam Berge Mórné urnőben kitünő interpretálóra talált, mert — kifogástalan technikája, hibátlan szóllamvetése, briliáns előadása és finom árnyalása még a legkényesebb műzisést is kielégíthette. Azt hiszem a közönség óhaját tolmácsoljuk akkor, midőn kijelentjük: hogy szeretnénk vele e helyen mint szólóművésszel foglalkozhatni. A trió vonós hangszerei Marton L. és Kövy L. urak izlésteljes előadásában érvényesültek.

A második számot Berts Mimi urnő a m. k. opera művésznőjének énekszámait töltötték be. Először Erzsébet belépő áriáját énekelte Tannhäuser II ik felvonásából, azután egy románczot „Romeo és Julia“-ból. A közönség zajos tapsal jutalmazta meg a művésznő előadásait.

Ezután Thierof gordonka triója következett. A nem éppen hangulatos témának inkább technikai nehézségekkel mint művészi izléssel felruházott változatai, daczára a közreműködők művészi előadásának, farszótól hatottak a közönségre.

Ezután újból Berts Mimi urnő gyönyörködtette a közönséget dalaival. Műsorának ezen második szakasza inkább megfelelt, hangja színészetének és művészi kvatitásainak. A zajos kihívás jutalmazásul a művésznő „Miért is szeretlek“ kezdetű magyar népdal előadásával próbálkozott. A kíséretet Pavalkó Jolán urhölgy diszeréten és izlés teljesen végezte. A sikerült estélyt Beethoven vonós hármas fejezte be. A műnek összevágó, a legapróbb részletekig kidolgozott, stilszerű előadása, Beethoven híveinek kedves elégtételül szolgált. Különösen kiemelendő az adagio helyes felfogása, mely annak minden ütemében kifejezést nyert. Az „Allegro con brio“ időmértéke kissé vontatott volt.

Daczára a program változatos és izlésteljes voltának, mégis jobban szeretjük volna, ha derék philharmonikusaink egy zenekari számát emelik az est fényét.

Dur és Moll.

Táviratok

Folytatása.

Adomány az ujságírók egyesületének.

Budapest, decz. 17.

Váratlan meglepetés érte ma a b.-pesti ujságírók egyesületét. — Egy ismeretlenség homályába burkolódzó adakozó 10.000 koronát küldött az egyesületnek.

Tőzsde.

Budapest, 1900. decz. 17.

Holländer Adolf és Fia debreczeni termény kereskedő cég távirati tudósítása a mai budapesti árákról:

Déli z á r l a t:

Buza	1901. Áprilisra	7.37	—
•	1901. Októberre	7.54	—
Rozs	1901. Áprilisra	7.16	—
Tengeri	1901. Májusra	4.82	—
Zab	1901. Áprilisra	5.60	—

Amerika 1/8 magasabb. Készáru üzlet változatlan. Irányzat esendes.

Nem lesz önkéntes iskola.

Debreczen, decz. 16.

Sok debreczeni szülő óhaja vágya nem teljesedett. A közös hadügyminiszter szombaton d. u. érkezett értesítése szerint Debreczenben az idén nem lesz önkéntes iskola.

Nevetséges az az indokolás, amelylyel a közös hadügyminiszter az önkéntes iskola felállítását Debreczenben megtagadta.

Azt mondja, hogy az idő előrehaladottsága miatt marad el. Ime a közös kormány megtagadja annak a városnak jogos kérését, mely milliókat áldoz katonai czéloikra s hogy a katonaság igényeit kielégítse, más közérdekű s fontosabb dolgot mellőz, szorít háttérbe.

Ösmerjük az önkéntes iskola ügyét. — O l á h Károly tanácsnok mindent elkövetett az önkéntes iskola érdekében, de hogy eredménytelen volt, az csupán a helybeli állomásparancsnokságon s a hadtestparancsnokságon mult — no meg a tanács erélytelenségén.

Helyiség volt a Pavillon laktanyában — elfoglalták; átengedték a mult évben a régi Kovács laktanyát, a kivánalmaknak megfelelően átalakították — nem tetszett a közös katonáéknak.

A város, hogy az idén is itt legyen az önkéntes iskola — joga volt követelni, tizzel több volt az önkéntesek száma az előirt létszámon felül — óriási anyagi áldozatokra volt hajlandó, elfogadta a hadtestparancsnokság feltételeit: új helyiséget állit, berendezeti, felszerelteti úgy, ahogy kívánják, — elfogadta a parancsnokság, s mégis — mivel a debreczeni állomásparancsnokságnak nagy gondot okozhatott volna, hogy az önkéntes iskola itt legyen — nem hozták ide az önkénteseket.

Ok nélkül huzták halasztották az ügyet — a tanács sürgős átirataira, sürgőnyeire h ó n a p o k m u l t v a v á l a s z o l t a k — csupán azért, hogy a városnak ne legyen ideje az előkészületeket megtenni s hogy legyen okuk, amiért megtagadassák az önkéntes iskola idehozatalát.

Hivatalos aktákból győződünk meg mindenről, s meggyőztek az akták, hogy a katonai parancsnokság mesterséges uton huzta halasztotta az ügyet s nem akarta, hogy az ő határozatuk megváltozzék s a polgárság győzedelmeskedjék a katonaság felett. A tanácsból hiányzott az erély, hogy szembe-
leljen a katonasággal.

Azért áldozunk tehát mi! Azért fizetnek a mi polgáraink annyi adót! Keserve-
sen huznak az adóért, foglalnak, elhurez-
olják fejünk alól a párnát — miért, hogy
több teljek a közös katonai ezélokra. S
mikor egy város óriási áldozatokat hoz s
jogát követeli — akkor a közös kormány
még a jóakaratot is megtagadja.

Tanultunk az esetből s nem feledjük
el a közös hadügyminiszter ur eme csele-
kedetét.

Színház.

A debreczeni színház jövője.

Debreczen, decz. 17.

Debreczenben jelenleg a színházviszo-
nyok a legkedvezőtlenebbek. A jelenlegi tár-
sulat hiányos, gyenge, az előadások nem
valami magas nivón állanak s K o m j á t h y
János igazgató nem akarja ezt beösmerni s
igy nem esoda, hogy nem teljesíti a szin-
házbizottság határozatait, mely bizottság né-
hány tagjához különben is üzleti érdek köti
s a közönség óhajait, kívánságait sem veszi
figyelembe.

Ilyen szomorú viszonyok között öröm-
mel kell vennünk minden olyan törekvést,

mely a debreczeni színészetet visszaállítaná
rég, dicsőséges multjára.

Akad is egy életrevaló ember, ki ezt
megcselekszi és ez nem más, mint Z i l a h y
Gyula a debreczenieknek egy időben dédel-
getett kedvence, jelenleg a Nemzeti színház
kiváló művésze.

Zilahy a napokban Debreczen közélé-
tének több vezértagjához memorandumot
küldött, melyben kifejti, hogy a legk ö
z e l e b b i p á l y á z a t n á l v e r s e
nyezni kíván a debreczeni
színház igazgatásáért s olyan
nagyszerű a debreczeni színészet jövőjére
kecsesgető tervekkel lép fel, amelyek már is
meghódították mindazokat, akik ilyen memo-
randumot kaptak.

Zilahy Gyula Debreczen színé-
szetét állandósítani akarja
anélkül, hogy e jelentős ter-
vének megvalósításához a vá-
ros anyagi segélyére igényt
tartana. Felépitné a nyári szinkört
is, külsejében és berendezésében méltóan
Debreczen közönségének müigényeihez. —
Szerződésileg kötelezné magát arra, hogy
kifogástalan társulat, teljes ballett személyzet
mellett a Nemzeti színház ö s z
s z e s m ü v é s z e i f e l v á l t v a é s s ü
r ü n j á t s z a n á n a k, e g y s z e r r e
t ö b b e n i s a d e b r e c z e n i s z i n
p a d o n.

Zilahy Gyula memorandumában kifejti,
hogy a Nemzeti színház személyzetéből leg-
alább egy harmadrész hosszszasabban pihen,
akkor kötelező erővel bíró szerződéseket
kötne s ehhez a legilletékesebb körök bele-
egyezését már ki is nyerte.

Zilahy Gyula memorandumát különben
megküldi Debreczen város színházbizottsá-
gának is.

Zilahy tervének részleteivel még lesz
alkalmunk foglalkozni, de már most is csak
lelkességgel fogadhatjuk az eszmét, mert
ezáltal remélhetjük, hogy a Komjáthy igaz-
gatása alatt annyira alásülyedt debreczeni
színészetre újélet virul.

A cigány.

— Pávay Ilonka fellépte. —

Tegnap vasárnap este egy kedves deb-
reczeni leányka P á v a y I l o n k a lépett fel
színházunkban. A színi akadémia III-ad éves
növendéke, ki már most beakarta mutatni
szülővárosának mennyire haladt.

Előre is megjegyezzük, hogy nehéz s
fárasztó szerepet választott, Szigligeti nép-
színművének a Czigányinak R ó z s i sze-
repe próbára tesz nemcsak kezdőt, de ruti-
nirt színésznőt is. De már maga az tény,
hogy egy fiatal — leány — ki még csak
növendék — a debreczeni színpadon vállal-
kozik Rózi szerepének eljátszására — el-
ismerést érdemel. Nem vártunk mi kész
művésznőt, de azért Pávay Ilonka meglepett.
Kedves jelenség, szép tiszta s kellemes or-
ganummal bír s a mi fő — tehetség is van
benne. Az iskolai modor nagyon is meglát-
szik rajta, de ez különben nem hiba nála
sem, mert a gyakorlattal hagyja el azt is.
Rózi szerepében szép sikert ért el.

A drámai részeket — mik e fárasztó
szerepben előfordulnak — elég helyes fel-
fogással s jól játszotta meg. A legerőteljesebb
részt az örülési jelenést, meglepően ját-

szotta meg. Itt mutatta meg valójában, hogy
van benne tehetség, játékából különben nem
hiányzik a szív az érzés sem. Pávay Ilonka-
nak jövője lesz a színpadon.

A közönség — mely a színházat egé-
szen megtöltötte — rokonszenvesen fogadta.
Nyit színén s felvonások végén kitörő lel-
kesedéssel hívták több ízben elő.

A tegnap elért siker s az őszinte ro-
konszeny megnyilatkozásai szolgáljanak buz-
dításul jövőre a fiatal kedves kis leendő mű-
vésznőnek.

L. I.

A karácsonyi iparkiállítás.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, decz. 17.

Megvalósult a mit csak a messze jö-
vőben véltünk feltalálni, megvalósult a
debreczeni karácsonyi iparkiállítás eszméje.

Hatalmas lépés Debreczen iparának
érdekében. Sokkal hatalmasabb, mint első
tekintetre gondolnók. Mert nemesak azt a
törekvő iparost, ki gondos munkájával részt
vett a kiállitáson — buzdítja a zsüri meg a
közönség elismerése lankadatlan tevékenységre,
hanem a kiállitást látogató többi iparos is
műzésre tesz szert és a város közön-
sége meggyőződik a mi helyi iparunk fej-
lettségéről, s meggyőződik hogy egy cseppet
sem áll ez hátrább a többinél.

Föltétlen elismerés illeti meg a kará-
csenyi iparkiállítás megteremtőit, élükön
Tóth Kálmán ipartestületi elnökkel, dicséret
illeti buzgó ténykedésüket s az a szépszámu
közönség, a mely a tegnapi s a mai nap
folyamán megtöltötte a kiállitás termeit,
csak az őszinte elismerés hangján nyilatko-
zik a nagyszámu felhalmozott művészi
ipari alkotásokról.

Tegnap délelőtt pontban 10 óraker
nyitották meg szép számu közönség jelenlé-
tében a kiállitást. Mindenki ott volt, egyedül
a város nemképviseltette magát, a mi ki-
nos feltűnést keltett.

Tóth Kálmán ipartestületi elnök nyi-
totta meg a kiállitást. Lelkes szavakban
buzdította az iparosokat további tevékeny-
ségre, hogy ne csak a helybeli közönség
elismerését vivják ki maguknak, hanem azon
legyenek, hogy idővel a beözönlő idegen ipar
produktumaival szemben is méltán felvehes-
sük a versenyt.

A kiállitott tárgyak kitüntetése felett
már határozott a kiküldött bíráló bizottság.
A zsüri tagjai voltak: Dobieczy Sándor,
Aczél Géza, Tóth Kálmán, Serli Ede és
Zelinger Ede.

A bíráló bizottság kellőképen méltá-
nyolta hivatását Főelvei a jó munka, a jó
izlés, a tiszta still — s ez főleg megszive-
lendő, — s végül az áruk versenyképességei
voltak.

S a bizottság tudással és lelkiismeret-
tesen meg felett hivatásának. Van ugyan
még a kitüntetteken kívül több első tekin-
tetre igazán megkapó munka, de ezek still
tekintetben esnek kifogás alá.

A közönség nagy érdeklődést tanusit
a kiállitás iránt. Belépti díj nincs s a kiállit-
tott szébbnél-szebb tárgyak meglepően olcsók.

A kártya áldozata.

— A főhadnagy tragédiája. —

M. Sziget. decz. 16.

Egy rövid távirati értesítés alapján megírtuk azt a megrendítő esetet, a mely Máramaros-Szigeten történt e napokban. A szerencsétlen főhadnagy öngyilkosságáról utólag a következő részletes tudósítást kaptuk:

Martesik Tódornak, a 85-ik cs. és kir. gyalogezred Máramaros-Szigeten állomásozó főhadnagyának e hó 10-én délután kellett volna átadni a zászlóaj pénzét, mely rá volt bízva; de már napok óta kétségbeesett szenvedéllyel kártyázott s nemhogy visszanyerte volna a hiányzó összeget, hanem az utolsó krajcárig elvesztette a kincstár pénzét. Tisztársai a legrosszabbtól tartottak, mikor látták, hogy a főhadnagy lázas sietséggel mint akarja a kölcsönösszegekből összerakosgatni az elkártyázott összeget.

Izgatott volt s mindazokra, kik a pénzt elnyerték, átkot és halált kiáltott, különösen Jónás Bélára, Jónás Ödön budapesti műegyetemi tanár jogász fiára. Jónást figyelmeztették is barátai, hogy utazzék el rögtön Budapestre atyjához, vagy Petrovára a nagyanyjához, de a fiatal jogász a fenyegetésnek semmi hitelt nem adott. Annál inkább meg volt lepve, mikor Martesik Tódor főhadnagy e hó 10-én delelőtt fél tíz órakor berontott hozzá és izgatottan kérte, hogy adjon neki kétszáz forintot. Jónás még ágyában volt, fölkel s öltözködött, míg a főhadnagy idegesen járt fel s alá.

Mikor a főhadnagy a szobának az ajtóval ellenkező felére ért, a fiatal jogász fel akarta az alkalmat használni, hogy a bős főhadnagy elől elillanjon. Martesik észrevette s rásütötte revolverét. A golyó a kalapot lötte át, a mire Jónás kifutott a szobából s menekülni igyekezett. Martesik a második golyót, majd a harmadikat röpitette utánna s vállát sebezte meg Jónásnak.

Azután, hogy a fiatal ember elmeneült — ott a Jónás Béla szobájában agyonlőtte magát. A fiatal jogász vállsebét az „Otthon” kávéházban kötözte be, míg a katonatiszt holttestét a kórházba szállították.

CSARNOK.

Korcsmárosnak született Apollo.

Irta: Kőrösi László.

Folytatás.

Apollo öntött mindegyik asszony poharába langyos olasz vörös bort s tőle fogadta el mindegyik a hevenyészett villásreggelit. Koczintottak vele és bizalmasan simultak hozzá. A boldog ember pedig úgy adta a szerepét, mint valami nagy művész, a kinek óriási gyakorlata van. Nem tántorodott el, hanem egészen természetesnek találta, hogy ezek az idegen nők imádják.

Gondosan meghuztam magam a bokrok között, hogy annál tovább tanuja lehessen e festői jelenetnek. A Sibylla-templom omladékaik között ez az egész modern pogányjelenet pompásan mulattatott. A ragyogó asszonyok körül feküdték az oltárt, csak Apollo maradt ülve, a mig szolgált.

— Caesarini egészségére! — kezdte a jelszót az egyik hölgy és fölemelte poharát. Ragyogni kezdtek a szemei, de nem a dicsőségtől, hanem a hiúságtól. Ekkor láttam, hogy nem Apollóval, hanem egy remek korcsmárossal van dolgom, a ki veszedelmesen szép és műveletlen volt egyszerre. Talán ez ingerelte az asszonyokat még inkább.

Apollo nem viszonozta a bókot, hanem cigarettát sodort és rágyújtott. Alig szippantott belőle egyet, a legközelebbi szomszédasszony gyöngéd és biztos ügyességgel kivette a szájából s mosolyogva folytatta, azután tovább adta. Apollo boldog volt, de mégis meglátszott rajta, hogy sajnálja az elkobzott cigarettet.

— Szerettél-e már Caesarini? — kérdezte egyszerre kaland tábornoka, a legjobb kedvű asszony és sokáig tartotta piros ajkai közt a durva szívarkát.

Apollo a szép asszonyra nézett és csodálatos nyugodtsággal felelte:

— Azért nősültem,
— Szeretsz-e most is, Caesarini? — kérdezte ugyanaz a nő, míg a többi három csupa hódolatból megkímélte a korcsmárost a kiszolgálástól.

Apollo ugyanazzal a nyugodtsággal válaszolt:

— Meguntam már szeretni.
— Kit? A feleségedet?
— Azt is.
— Hát másokat?
— Másokat is.
— És miért, te elkapott fickó?
— Jólaktam az asszonyokkal.

Mind a négyen kaczagva koczintottak a csodálatos emberrel s még tovább mentek a bizalmaskodással.

— Igyuk meg egymás közt a barátság poharát! — indítványozta a legfiatalabbik asszony, a kinek egészen kigyult az arca.

— Igyuk meg, nem bánom, tréfából — válaszolta Apollo és teli öntötte a poharakat — ügyse zavarhat meg senki, mert bereteszeltem a templom ajtaját.

— Milyen kedves fiu vagy te!
— Milyen ügyes!
— És te nem tudnál szeretni?
— Velem kezd el, Caesarini!
— A legfiatalabbik asszony szomjasan és ittasan nézett a nekimelegedő Caesarinire, kinek antik szépsége tökéletesen beleillett a Sibylla templomba. Talán valamikor maga Apollo is így mulatott a sibyllákkal, mikor még a templom ép volt s mikor az oltáron még a jósnők áldozat tüze égett.

Az osztériás Apollo kiitta poharát s nyugodtan öntött bele megint. De a nekihevíült asszonyka fölptant, Apolló elé térdelt és így szólt hozzá:

Ne maradj adósom, Caesarini. Csókolj meg.
Caesarini ingadozni kezdett. Mereven nézett a szomjas, gyönyörű asszonyra.

Nem tehetem meg, asszonyom! — felelte azután isteni határozottsággal.

— A fiatal asszony átfogta Apollo vállait.

— És miért nem?
— Mert nekem feleségem van.
— De te azt nem szereted!
— Azt csak mondtam.
— Hát mincképp mondtad?
— Hogy el ne rontsam a tréfájukat.

(Folyt. köv.)

Egy köcsiszoló betegsége.

— Grandfontainei levelezőnkől. —

Chapette Arsene urnak, köcsiszoló Grandfontaineiben, Berni canton (Svájcz) néhez megpróbáltosokon kellett keresztülmennie. Többféle betegségtől egyidejűleg meglátogatva, egymásután minden képzelhető gyógyszert megpróbált, amelyek neki azonban csak néha szereztek egy kis muló könnyebbülést. A gyengeség és vérének tisztátalansága oly nagy volt, hogy egy hathatós megújító és energikus erősítő szer okvetlenül szükségessé vált. Szerencsére a legjobbat, a regeneráló tulajdonságainál fogva oly ismertté vált Pink-labdaesokot választá, melyek rendkívüli hatást idéztek elő nála. Ezeknek tényleges nagy hathatóságát számtalan gyógybizonylat igazolja a vér kimerülésének minden esetében, a mi rendszeren vérszegénységet, sápkórt, neurastheniát, rheumát és gyermekeknek angol kórt és Vitus-tánczot von maga után.

Chapette ur levele meggyőző módon kioktat bennünket ez iránt:

„El vagyok ragadtatva azon meglepő hatásoktól, melyeket a Pink-labdaesok nálam előidéztek. Egészségem rég óta komolyan meg volt rongálva s minden gyógyítás dacára csak könnyű javulásokat voltam képes elérni, a melyek nem soká tartottak. Csak a Pink-labdaesok erősítették meg ismét egészségemet, gyógyították meg rheumámat és üzték el derékfájásomat.

Chapette ur, egy fénykép után.

Ismét visszanyertem erőmet és azon személyek, a kik engem naponként látnak, a nagy változáson, a mely rajtam történt, egészen el vannak képedve. Továbbá még fülzugásom és genyedesem is volt, a melyek majdnem teljesen megszűntek. Hogy ez utóbbi kellemetlenségtől teljesen megszabaduljak, a kezelést még folytatom. Most csakugyan úgy tűnik fel előttem, mintha új életet kezdtem volna. Örverdek, hogy önnek megelégedésemet kifejezhetem s a Pink-labdaesokot minden erőmből ajánlani fogom.”

Kaphatók minden gyógyszertárban, valamint a magyarországi főraktárban: Török József gyógytárában Budapesten, Király-utca 12. Dobozonként 1 frt 75 krért, vagy 6 dobozonként 9 frtért.

Városi színház.

Kedden decz. 18. Pávay Ilonka, az orsz. színészeti akadémia növendéke vend. fellépéssel:

Huszár szerelem.

Vigjáték 2 felvonásban. Irta Murai Károly. Ezt megelőzi először.

Titánok

Dramolett 1 felv. Irta: Falk Richárd.

M. á. vasutak menetrendje 1900. okt. hó 1 től.

Debreczenből indul:

		6. p.
Budapest felé (gyorsvonat)	d. u.	4 16
Budapest felé (gyorsvonat)	reg.	9 01
Budapest—Nagyvárad felé	d. u.	12 36
Budapest—Nagyvárad felé	este	10 27
P.-Ladány—Nagyv. minden kedden	déli	12 —
Csak P.-Ladányig vegyes vonat	este	7 10
Szatmár—M.-Sziget felé	d. u.	3 56
Szatmár—M.-Sziget felé	este	7 58
Szatmár—M.-Sziget felé	éjjel	2 56
Szatmár—M.-Sziget felé (gyorsv.)	d. u.	12 17
Szatmár—M.-Sziget felé (gyorsv.)	este	6 46
Csak Szatmárig	reg.	5 22
Miskolc—Kassa felé	reg.	8 22
Miskolc—Kassa felé	este	6 58
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	d. u.	4 01
	m. áll. v.-től	5 28
	vásártérről	5 51
H.-Böszörmény—	m. áll. v.-től	d. u. 4 06
B.-Sz.-Mihály felé	vásártérről	d. u. 4 15
	m. áll. v.-től	d. e. 11 20
	vásártérről	d. e. 11 20
Füzes-Abony felé m. á. v.-től	reg.	4 42
Füzes-Abony felé vásártérről	reg.	5 —
Ohat-Köcs—Polgár felé m. á. v.-től	d. u.	4 21
Ohat-Köcs—Polgár felé vásártérről	d. u.	4 31
Derecske—Nagy-Léta felé	reg.	9 35
Derecske—Nagy-Léta felé	d. u.	4 03

Budapestre érkezik:

A reggel 9 ó. 01 p.-kor induló gy.-v.	d. u.	1 50
A déli 12 ó. 36 p.-kor induló sz.-v.	este	8 10
Az este 10 ó. 27 p.-kor induló sz.-v.	reg.	5 45
A d. u. 4 ó. 16 p.-kor induló gy.-v.	este	9 40

Budapestről—Debreczenbe indul:

A d. e. 11 ó. 44 p.-kor érkező gy.-v.	reg.	6 50
A d. u. 3 ó. 36 p.-kor érkező sz.-v.	reg.	9 15
Az este 6 ó. 50 p.-kor érkező gy.-v.	d. u.	1 55
Az éjjel 2 ó. 40 p.-kor érkező sz.-v.	este	7 05
Az éjjel 2 ó. 40 p.-kor érkező sz.-v.	(P.-Ladányig gy.-v. átszállással)	este 9 15

Debreczenbe érkezik:

Budapest felől gy.-v.	d. e.	11 41
Budapest—Nagyvárad felől	d. u.	3 36
Budapest—Nagyvárad felől gy.-v.	este	6 26
Budapest—Nagyvárad felől	éjjel	2 33
Budapest felől	reg.	7 41
Kolozsvár—Nagyvárad felől	reg.	5 14
M.-Sziget—Szatmár felől	reg.	7 51
" " " " " " " "	d. u.	12 16
" " " " " " " "	d. u.	3 55
M.-Sziget—Szatmár felől	este	10 12
Csak Szatmárról	este	6 45
(gyorsv.)	este	8 46
Kassa—Miskolc felől	reg.	8 07
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől déli	reg.	12 07
Kassa—Miskolc felől	este	7 53

Majolika disztárgyak karácsonyi ajándéknak felárban kaphatók a **kilós edény** üzletben piac-u. 79 sz. **Zománczott bádógédény** olcsóbb mint bárhol. Karlsbadi porcellán tálak nagyválasztékban rendkívüli olcsón.

Cséplőgépresek, lendkerekek, tengelyek, nagy vasajtók és vas ablakrácsok, kovács vas kapható **Klein Jakob** ócska vasáru telepén, Piacz-utca 26., a Nagytrafik udvarán. Ugyanott a legmagasabb árban vesznek át ócska vasat és mindenféle fémeket.

A legszebb és leghasznosabb karácsonyi és újévi ajándék egy jó

varrógép

mely úgy családi, mint ipari használatra kényelmes **részletfizetésre** is a legelőnyösebben csak

Schweitzer Testvérek

gyári raktárából szerezhetők be. A gépek kezelésére és a műhímzés betanítására szakképzett személyzetünk által díjmentes oktatást adunk.

Főraktár: **DEBRECZEN,** piac-u. a megyeházzal szemben.

Árjegyzéket ingyen s bérmentve küldünk

Leszállított árak!

Leltározás alkalmából december hó folyamán a raktáron levő

Női ruhaszöveteket

színes selymeket mosó velezeket, atlas satin és batizstokat, haraszt kendőket,

valamint szőnyegeket függönyöket

te temesen leszállított áron árusítjuk el.

Szabó Lajos Fiai

DEBRECZEN, Rózsater.

7 méter egy ruhának való női divatszövet **1 frt 75 kr.**

Ki akar rendkívül olcsó

KARÁCSONYI és ÚJÉVI

bevásárlást tenni, az forduljon

Székely Jenő és Társa

üzlet, fűtér, Hungária kávéház mellett, hol mindenféle cipők, kalapok, ingek, esernyők, törülközők, blousok stb. még eddig hallatlan olcsón kaphatók.

Gallérok

darabja 10 kr.

Vas árukészletemet

mélyen leszállított árban bocsátom forgalomba, a mennyiben **vasüzletemet a Kereskedelmi és Iparkamara palotájába (Frohner-szálloda mellé) fogom áthelyezni.**

Teljes tisztelettel

NÁNÁSSY LAJOS,

vaskereskedő.

Paris 1900.
„GRAND PRIX”
Legnagyobb kitüntetés.

A valódi Singer varrógépek

A mi új családi gépeink a legkönnyebb és legnyugodtabb járattal, legegyszerűbben kezelhetők és fölülmulhatlanok minden háztartásban előforduló munkák és a divatos műhímzés és úrmunkákhoz.

leghasznosabb karácsonyi ajándékok.

Ingyen oktatás minden házi varrási munkában és a divatos műhímzésben.

Raktár himzőselyemben nagy színválasztékban, varrógépresekben, olaj, tű és fonalakban.

Electromotorok az egyes családi varrógépekhez.

Singer Co. varrógép részvénytársaság.

Debreczen, Piacz-utca 42.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.